

51. světový esperantistický sjezd v Budapešti který se konal ve dnech 30. července - 6. srpna 1966 pod záštitou viceprezidenta Maďarské lidové republiky Odöna Kisháziho, patří k největším dosavadním sjezdům. Přihlásilo se přes 4.000 lidí ze 43 národů, avšak počet účastníků převýšil číslo 6.500. Hned na sobotním seznamovacím večeru se sešlo na 4.000 lidí, kteří setrvali v přátelském rozhovoru do pozdních nočních hodin. Na slavnostním neldělním zahájení pozdravilo sjezd 13 oficiálních zástupců vlád svými konsuly, atašé. Maďarsko viceprezidentem O. Kisházim a Německá demokratická republika velvyslancem. Po jejich projevech a po pozdravech zástupců národních esperantských svazů měl slavnostní projev předseda UEA un.prof.dr. Ivo Lapenna. Vzdav hold maďarskému lidu zemi a městu Budapešti, vzpomenu dvou jmen, která jsou nerozlučně spjata s esperantem: J.Baghyho a K.Kalocsaye. Díky těmto velikánům a literární škole, kterou založili s jinými spisovateli, dostala Budapešť ještě další význam nejen pro Maďary, ale pro svět, protože se stala pro mezinárodní jazyk a jeho přívržence tím, čím byla svého času Florencie pro italský jazyk. Četnými mistrovskými literárními díly se jim podařilo pozdvihnout jazyk k vyššímu stupni uměleckého vyjadřovacího prostředku. "Ve chvíli slavnostního zahájení sjezdu, který se koná ve městě, kde esperanto dozrálo jako jazyk literatury, jménem UEA a jménem celého esperantského hnutí přejí si vyslovit nejsrdčejší dik Baghyemu a Kalocsayovi za jejich obrovitý příspěvek esperantské kultuře." Na to předal prof. Lapenna oběma básníkům jejich poslední díla ve skvostné vazbě.

Tento sjezd je charakterizován výsledky, dosaženými ve velké nové akci UEA při příležitosti Roku mezinárodní spolupráce. Jak známo, valné shromáždění Organizace spojených národů se rozhodlo již v roce 1963 oslavit 20. výročí svého založení zintenzivněním mezinárodní spolupráce ve všech oblastech. Cílem roku mezinárodní spolupráce bylo zmírnit rozpory, uvolnit napětí a tak přispět ke světovému míru. UEA, organizace, která je v poradním styku s Uneskem, byla vyzvána k účasti na plnění programu pro Rok mezinárodní spolupráce. Tento plán byl splněn, takže výsledkem činnosti UEA a jejich ústředních orgánů, zemských svazů, odborných organizací, klubů a jednotlivců v 85 zemích - nejméně 50 milionů osob bylo v té neb jiné formě spraveno o Roku mezinárodní spolupráce. Tímto svým pozoruhodným příspěvkem, který převyšuje výsledky předložené OSN všemi ostatními nevládními organizacemi, esperantské hnutí, organizované v politicky neutrálním Světovém esperantském svazu (UEA), manifestovalo svou pevnou oporu všem upřímným snahám rozptýlit mezinárodní napětí a svou důvěru v ideály mezinárodního dorozumění, mezinárodní spolupráce a míru.

Jedním z dalších velkých podniků UEA byl podnět ke sbírání podpisů s návrhem, aby OSN rozřešila jazykovou otázku účinnou pomocí k rozšíření neutrálního jazyka esperanta, doporučujíc všem členským státům, aby podpořily jeho vyučování a užívání v mezinárodních stycích. V době delší jednoho roku podepsalo návrh, podle prozatímních výsledků sčítání, 900.000 lidí, mezi nimi prezident Rakouské republiky pan Franz Jonas, mnoho členů vlád a parlamentů, lingvisté a filologové, osoby vyznamenané Nobelovou cenou, členové vědeckých akademií a institucí, profesori, spisovatelé, umělci, novináři, učitelé, vesničané a dělníci. Návrh podepsalo dále přes 3700 organizací a více než 73 miliony členů.

Jaký cíl sleduje tento návrh? V dnešní době obrovského technického pokroku a vzájemné závislosti světa, přestaly být mezinárodní styky výsadou nemnohých a staly se právem všech. Jazyková různost se stala světovým problémem. Za takových podmínek jsou jazykové překážky hlavní překážkou mezinárodního spojení ve všech oblastech, včetně osobních vztahů mezi lidmi, což stěžuje a i znemožňuje výměnu vědeckých poznatků, rozšiřování národních kultur atd. Učení cizím jazykům, přes veškeré vypětí sil a finančních prostředků, věnovaných tomuto cíli, dává nedostatečné výsledky, zhusta ani ne pasivní znalost jazyka. Tak zvané oficiální a pracovní jazyky v z různých mezinárodních vládních a nevládních organizacích nejen že nerozřešily a neřeší otázku ani pro vymezené potřeby těchto organizací, ale odporují zásadě rovnosti všech národů - velkých i malých a jeví se skutečně jako vážná diskriminace: jazyková diskriminace.

Přijetí mezinárodního jazyka podle návrhu odpovídá potřebám moderního člověka v kosmické době a představuje jediné správné a racionální řešení nynějšího jazykového problému ze všech hledisek: z čistě technicko-jazykového, psychologického, společenského, hospodářského a politického. Definitivní rozřešení jazykové otázky bude jednou z nejvýznamnějších kladných událostí v celých kulturních dějinách lidstva a otevře nové výhledy pro mnohem rozsáhlejší a hlubší spolupráci mezi národy ve všech oborech.

T.m. nekončí kladné výsledky Roku mezinárodní spolupráce a podpisové kampaně. V říjnu t.r. bude návrh předán generálnímu tajemníku OSN. Při té příležitosti bude předáno zvláštní memorandum v jazyce anglickém, francouzském, španělském, ruském a v esperantu U Thantovi a všem členským státům.

V přestávce hrál symfonický orchestr města Budapešti a poté přešlo asi 100 dětí mnoha národů se zpěvem kolem tribuny. Projevem prof. I. Lapenny, z něhož jsme uvedli velmi zkráceně některé části, skončilo slavnostní zahájení sjezdu. Odpoledne byly konány bohoslužby katolické a evangelické, na posledních sloužil mši a kázal farář L.Kopecský z Jihlavy. Na katolických bohoslužbách slavný Kapistranův orchestr a pěvecký sbor přednesl Mozartovu Korunovační mši, byla sloužena velká mše v esperantu i s kázáním a na konec spolu s obecními byla zazpívána esperantská hymna. V následujících dnech se

konaly schůze právníků-esperantistů, architektů a stavitelů, protialkoholního svazu, lékařů, turistů, studentů, techniků, novinářů, šachistů, foto-kino amatérů, ornitologů, křesťanského svazu, obránců míru, vědecké společnosti, zemědělců, skautů, těsnopisců, slepců, železničářů, učitelů, katolického svazu, filologů, veřejné i neveřejné schůze UEA, Červeného kříže, loutkářů, přátel přírody, sběratelů, poštovních zaměstnanců, řečnická soutěž, umělecké festivaly, ples, denně tři divadelní představení, přednášky v rámci letní university, maňáskové představení "Kouzelné křesadlo" státního maďarského souboru, každodenní autokarové okružní jízdy městem atd. V literární soutěži za původní poezii získala druhou cenu Eli Urbanová z Prahy a třetí cenu Jiří Kořínek z Ústí nad Labem. V překrásném prostředí bylo umístěno na 100 děti z 16 národů, účastníků dětské ho esperantského sjezdu, které předvedly hostům pěkný pořad, a opět ukázaly, jak slouží mezinárodní jazyk. V parlamentě prezident Maďarské lidové republiky přijal zástupce UEA a viceprezident Ö. Kisházi uspořádal recepci na počest vedoucích účastníků národních esperantských svalů a organizací.

Čtvrtek byl věnován celodenním výletům: k Blatenskému jezeru, do jeskyni v Agteleku, křižování po Dunaji, do Kecskemétu, kde byli účastníci slavnostně přijati starostou města, rovněž tak v Dunaujvarosi. Za účasti mnoha set osob byl pojmenován park u Alžbětina mostu na Esperantský park a na počest sjezdu zřídilo město pamětní kámen.

Maďarský večer byl vyvrcholením všech uměleckých podniků. Hrál nej přednější orchestr, houslisté a cymbalisté slavných jmen a taneční soubor Zemského svazu mládeže, dále zpívali proslulí zpěváci i v esperantu. Tento večer zvuků, pohybů a barev byl nejkrásnějším darem Maďarů a obyvatelstva Budapeště několika tisícům hostů ze 43 zemí.

V sobotu dne 6.8. se sešli účastníci sjezdu k poslední, závěrečné schůzi. Pozdravný telegram byl zaslán prezidentu Rakouské republiky panu Franz Jonesovi a dvěma čestným předsedům UEA pp. Holmesovi a Malagrenovi. Generální tajemník UEA G.Becker podal zprávu o nejdůležitějších rozhodnutích představenstva, předseda prof. Lapenna přednesl návrh několika resolucí, které byly jednomyslně přijaty. Nato poděkoval dr. Lapenna všem komisím, které pracovaly před kongresem a během sjezdu, gratuloval všem, kteří byli odměněni v soutěžích, zdůraznil velmi vysokou úroveň 3. uměleckého festivalu, který převyšoval všechny dosavadní a poděkoval odboru zpravodajskému. Místopředseda E.Carlen poděkoval všem členům místního sjezdového výboru za skvělá uspořádání kongresu a nakonec dru Lapennovi samému. Prof. Cohen-Cedek přednesl pozvání na 52. světový esperantský sjezd do Tel Avivu a Jerusalema, tolik památných svou historii. Zpěvem hymny La Espero byl sjezd ukončen.

Ještě je nutno dodat, že o sjezdu referovaly denně všechny maďarské noviny, maďarská tisková kancelář dodávala zprávy o sjezdu domácímu tisku i zahraničním zpravodajstvím.

Maďarský a polský rozhlas denně podával zprávy o sjezdu. Pohraniční železniční stanice byly vyzdobeny esperantskými prapory, sjezdový znak a slova na uvítanou upoutala pozornost všech esperantistů a ostatních cestujících, rovněž budapeštská nádraží, křižovatky a autobusy byly vyzdobeny. Všichni účastníci sjezdu dostali ve sjezdových dokladech průkaz oprávnující k bezplatné jízdě všemi městskými dopravními prostředky. Železničáři dostali lístek k bezplatné jízdě po celé zemi. Všichni maďarští esperantisté, kteří se zúčastnili sjezdových prací a bylo jich přes 100) dostali od státu placenou měsíční dovolenou. V rámci sjezdu byly uspořádány dvě výstavy: Mezinárodní jazyk v Maďarsku a Maďarsko v obrazech. Obyvatelstvo přijímalo účastníky sjezdu velmi přátelsky. O Maďarsku vyšlo deset nových esperantských knih, které byly prodávány spolu s dalšími jinými na knižních stáncích. Po sjezdu v Tel Avivu v roce 1967 bude další sjezd v Madridě a dále se uchází o uspořádání světového esperantského sjezdu Finsko, Řecko a Kanada.

51. světový esperantský sjezd, který se konal ve dnech 30.7.-6.8.1966 v Budapešti za účasti 4.000 zástupců ze 43 zemí jednomyslně přijal následující rezoluce:

R E Z O L U C E I. adresované Organizaci spojených národů a všem členským státům.

Sjezd

1. zaznamenává s uspokojením, že Světový esperantský svaz, zemské a odborné organizace k němu patřící a všechno jeho členstvo v 85 zemích účinně splnil rozsáhlý pracovní plán UEA pro Rok mezinárodní spolupráce; že výsledkem této mnohostranné činnosti na mezinárodní a národní úrovni "aspoň 50 milionů lidí bylo v té neb jiné formě objektivně informováno o Roku mezinárodní spolupráce a hlavních aspektech práce Organizace spojených národů (Dok. I/VII/5 Ústředí bádání a dokumentace v Londýně; že tímto pozoruhodným příspěvkem k cílům Roku mezinárodní spolupráce esperantské hnutí, organizované v politicky neutrálním Světovém esperantském svazu, opatrně manifestovalo svou pevnou podporu všem upřímným snahám usilujícím rozptýlit mezinárodní napětí a svou důvěru k ideálům mezinárodního dorozumění, mezinárodní spolupráce a světového míru;

2. Konstatuje, že v nynější době obrovského technického pokroku a všestranné vzájemné závislosti různých světadílů, kdy mezinárodní vztahy přestaly být výsadou nemohých a staly se právě širokých mas lidových vrstev, jazyková různost se změnila z obtíže pro některé ve vážný mezinárodní problém všech; že za takových podmínek jazykové překážky se jeví jako hlavní nesnáze k přiměřenému mezinárodnímu sdělování ve všech oblastech, včetně osobních styků mezi prostými lidmi, což svým způsobem překáží nebo i znemožňuje plné využití vědeckých výsledků rozšiřování kulturních výměn a další rozvíjení mezinárodního dorozumění;

3. Připomíná skutečnost, že učení různým cizím řečem - přes velké vynakládání sil k tomuto úsilí dává jen velmi skromné výsledky (obvykle dokonce ani ne pasivní znalost jazyka) a v žádném případě se naprosto nepodařilo rozřešit složitý a trvale se zostřující

jazykový problém v jeho celku, zvláště ve všech oblastech nynějšího mezinárodního života;
4. Domnívá se, že systém oficiálních a tak zvaných pracovních jazyků, stále četnějších a ne vždy stejných - v různých vládních i nevládních mezinárodních organizacích, nejen že neřeší uspokojivě otázku ani pro vymezené potřeby dotyčných organizací, ale také odporuje zásadě rovnosti všech národů, velkých i malých a znamená skutečně jazykovou diskriminaci, která stejně jako každá jiná forma diskriminace dává dočasné výsady jedním na úkor druhých, v první řadě malých národů, ale v konečném důsledku škodí stejně tak privilegovaným, tak obětem diskriminace.

5. Vyslovuje přesvědčení, že přijetí mezinárodního jazyka esperanta - neutrálního, snadného, opravdu mezinárodního svými skladebnými prvky a všestranně vyzkoušeného v mnohaleté praxi jako odstiněného a naprosto vhodného nástroje mezinárodních styků - odpovídá potřebám moderního člověka v kosmické době a představuje tak jediné racionální, spravedlivé a radikální řešení tohoto problému ve všech jeho aspektech: čistě technicko-jazykové a psychologickém, hospodářském a politickém;

6. Upozorňuje na skutečnost, že při příležitosti Roku mezinárodní spolupráce téměř milion lidí, mezi nimi mnoho vynikajících osobností veřejného života v různých zemích a téměř 4.000 organizací s celkem více než 73 miliony členů podepsaly návrh, aby Organizace spojených národů rozřešila jazykovou otázku skutečnou pomocí k rozšíření mezinárodního jazyka esperanta, doporučujíc také členským státům, aby podpořily jeho vyučování, a podnikla jeho užívání v mezinárodních stycích národů;

A proto v zájmu rovnosti, spravedlnosti a pokroku:

- a) žádá generálního tajemníka OSN, aby podnikl potřebné kroky k uskutečnění návrhu, a vlády členských států o podporu jeho postupného uskutečňování;
- b) volá vlády a příslušné výchovné instance všech národů, ale v první řadě ty, jejichž jazyky se netěší privilegovanému postavení v mezinárodních stycích, aby postupně zaváděly a šířily vyučování mezinárodního jazyka na školách, případně aby na základě mezinárodní konvence zaručily souběžné a stále rozsáhlejší užívání jazyka ve vzájemných vztazích příslušných národů a v pozdějším období také ve vztazích těchto národů s národy velkými.

Věstník brněnských veletrhů byl vydán také v esperantu a byl rozeslán ve spolupráci s Kroužkem esperantistů PKO v Brně do celého světa.

Předplatte si Zprávy. Předplatné na letošní 4 plánovaná čísla činí Kčs 12,-. Přihlaste se k odběru v klubu.

K u r s y esperanta budou zahájeny počátkem měsíce října. Přihlášky přijímá Obvodní kulturní a vzdělávací střediska v Brně, Krokova 2, Brno 15. Upozorněte své přátele a známé na tuto příležitost, získejte každý aspoň jednoho zájemce.

Francouzská akademie věd oslavila v červnu 300. výročí svého založení. Členy této významné instituce byli také tři esperantisté. Generál H.Sébert, matematik a zakladatel předválečné ústřední esperantské organizace v Paříži, A.Cotton, profesor fyziky na Sorbonně a předseda Mezinárodního esperantského vědeckého svazu a prof. Fréchet, profesor matematiky na Sorbonně.

Italští, francouzští a američtí esperantisté (asi 100) vracející se ve dvou autobusech z 51. světového esperantského sjezdu v Budapešti navštívili také naše město a prohlédli si jeho pamětihodnosti. Brněnští esperantisté se s nimi setkali v salonku hotelu Slovan.

Japonské dílo K. Degučiho Moje cesta esperantským světem byla po mnoho měsíců nejlépe prodávanou knihou v Japonsku. Autor dostal přes 3.000 dopisů, m. j. od mnoha vynikajících osobností.

Prosíme, věnujte pozornost našemu novému pořadu. Nezapomínejte na klubovní schůze. Ti, kteří dosud nepoukázali příspěvek na tento rok, budou mít přiloženou platenku.